

Emberközpontú történetírás a digitális környezetben

A helytörténészek számára minden érdekes, a nagy presztízsű műemlék épületektől, az alig olvasható utcanévtáblákon át, az elfeledett üzletportálokig. De a város múltjához kapcsolódó emlékek közül csak azok maradnak fenn, amelyeket a település lakói meg tudnak őrizni, ez a megőrzés pedig csak akkor valósulhat meg, ha el is jut hozzájuk.

Dr. Margócsy József – vagy ahogyan mindenki ismeri: Margócsy Jócó bácsi – olyan volt, mint Nyíregyháza élő emlékezte. Irodalom- és helytörténészként a város legavatottabb ismerője és kutatója volt.

„Az emlékmegőrzők új generációja pedig már nem kényszerűségből él a közösségi médiában, hiszen ez a választott közlési mód rengeteg előnnyel jár.

A nyiregy_hazai Instagram-oldal 2022 óta számos nyíregyházi épületről, pontosabban az épületekhez kapcsolódó jeles nyíregyházi kötődésű személyekről írt már”

Az Utcák, terek, emléktáblák című sorozatában rendkívül olvasmányos módon mesélt a város legendás helyszíneiről. A helytörténeti érdekességeknek ekkor még a helyi napisajtóban is kiemelt hely jutott, biztosan sokan emlékeznek a Kelet-Magyarországon olvasható írásaira, amelyek ma is fontos igazodási pontok a kutatók számára. Szövegeinek népszerűségéhez valószínűleg az is hozzájárult, hogy nem akart tudományos történelmet írni, csak megosztani kutatásának eredményeit. Eltökéltetését jól jelezte, hogy bár csupán „teadíjasként”, de mindennap délig a nyíregyházi iratokat bújtta. (Nem állt a levéltár alkalmazásában, honorárium a csésze finom tea volt.)

Természetesen a helytörténeti értékmegőrzés intézményi szinten is fontos szerephez jut. A nyíregyházi Móricz Zsigmond Könyvtár már korábban felismerte, hogy küldetésük nemcsak abban áll, hogy a gyűjteményükben fellelhető emlékeket megőrizték, hanem hogy a dokumentumok ne merüljenek a feledés homályába, és aktívan alakítsák a településeken élők gondolkodását, erősítsék a lakóhelyükhöz való kötődésüket. Ezért készült el a *Virtuális Nyíregyháza*, avagy miről mesélnek a szobrok, az emléktáblák és a műemlék épületek? című oktatási segédanyag is, amelyet Ilyés Gábor jeles helytörténész készített.

A megváltozott olvasási szokások és a hazai nyomtatott sajtó hanyatlása okán sok helytörténész a digitális térbe helyezte át „székhelyét”. A digitális környezet pedig alapvetően változtatta meg a történészek

és az olvasóközönség egymás közötti interakcióit, mivel a kommunikáció összehasonlíthatatlanul gyorsabbá vált, így az információcsere is felgyorsult. Ugyanakkor a közösségi médiában felbukkanó helytörténeti csoportokban egy megosztott fénykép kapcsán elinduló élénk diskurzus messze túlmutat az információátadáson. A helytörténeti fókuszú csoportoknak nemcsak az emlékmegőrzésben, hanem a közösségformálásban is egyre fontosabb szerep jut.

Az emlékmegőrzők új generációja pedig már nem kényszerűségből él a közösségi médiában, hiszen ez a választott közlési mód rengeteg előnnyel jár. A *nyiregy_hazai* Instagram-oldal 2022 óta számos nyíregyházi épületről, pontosabban az épületekhez kapcsolódó jeles nyíregyházi kötődésű személyekről írt már. Az oldal helytörténeti kutatásainak fő és kikapadhatatlan forrása a Móricz Zsigmond Könyvtár által digitalizált Nyírvidék folyóirat, a vármegye egykori legjelentősebb napilapja. Ezen időszak alatt hatvan-nyolc épületről készült rövid leírás, egy-egy fényképpel illusztrált épület kapcsán: szó esett egy „becsületes” tolvajról, egy szappan miatt lebukott betörőről, de előkerült a LOPTA-LAK sajtóper és a nyíregyházi gettó története is.

Az oldal nem titkolt célja az ismeretterjesztés mellett a közös gondolkodás és a hasonló érdeklődés mentén közös múltunk megőrzése.

Tompa Éva